

شکاف لب و کام در نوزادان ، حاصل واماندگی در اتصال قطعات لب، سخت کام و نرمکام در دوران جنینی است. عامل ژنتیکی و عوامل غیرژنتیکی همچون اشعه X ، عفونتها ، داروها مهمترین عوامل موثر در بروز این مشکل می باشند.

به طور کلی میزان شیوع این اختلال یکی در هر ۱۰۰۰ تولد می باشد اما میزان شیوع شکافهای لب و کام در نژادهای مختلف ، متفاوت است و در پسران شیوع آن بیشتر از دختران گزارش می شود.

کام شامل سختکام و نرمکام می باشد که فضای دهان را از فضای بینی جدا می کند. پیامدهای شکاف کام عبارتند از : مشکلات تغذیه شامل اختلال در مکیدن و بلعیدن، مشکلات گفتاری شامل اختلال در تلفظ صداهای گفتاری و اختلال صوت و تشدید، که وضوح گفتار فرد را برای دیگران دشوار می سازد، عدم توانایی ارتباط موثر با دیگران به دلیل بد ریختی های چهره ای—دهانی ، مشکلات فکی دندانی ، مشکلات شنوایی و مشکلات روانی—اجتماعی .

شکاف های لب و کام به انواع مختلف طبقه بندی می شوند.

شکاف لب به تنهایی : شامل شکاف لب یکطرفه ، شکاف لب دو طرفه

شکاف کام به تنهایی : شامل

شکاف نرمکام

شکاف سخت کام

شکاف نرمکام و سخت کام

شکاف زبان کوچک

شکاف لب و کام شامل : شکافهای یکطرفه و دو طرفه
شکاف زیر مخاطی : نوع دیگری از شکافهای دهان است که شیوع آن کمتر از شکافهای بارز لب و کام می باشد. این طبقه بندی بیانگر تنوع در محل بروز و میزان شکاف می باشد.

مدیریت درمان تیمی در شکاف لب و کام

درمان و توانبخشی شکاف کام توسط اعضای تیم درمان شکاف کام انجام می شود این اعضا شامل :

متخصص نوزادان و کودکان

پزشک گوش و حلق و بینی

جراح پلاستیک و جراح فک و صورت

رادیولوژیست

آسیب شناس گفتار و زبان

شنوایی شناس

ارتودنتیست

روانشناس

خدمات پزشکی و جراحی :

بستن شکافها با هدف زیبایی و فعال نمودن و افزایش کارایی دستگاه نرمکامی حلقی برای تغذیه بهتر ، رشد بهتر و بهبودی گفتار می باشد. جراحی زود هنگام به رشد بهتر گفتار کمک می کند. سن جراحی لب ۳ تا ۴ ماهگی و سن جراحی کام ۸ تا ۱۲ ماهگی انجام می شود. شواهد نشان می دهد کودکانی در سنین زیر دو سالگی جراحی کام داشتند ، رشد گفتار بهتر و قابل قبول تر داشتند.

خدمات درمانی و توانبخشی

شکاف لب و کام

شنوایی شناسی: مشکلات شنوایی یکی دیگر از پیامدهای شکاف کام می باشد. ارزیابی های متخصص گوش و حلق و بینی و شنوایی شناس در شناسایی زود هنگام کم شنوایی انتقالی و کاهش پیامدهای ناشی از آن کمک می کند.

خدمات مشاوره و روانشناسی: ارزیابی و بررسی روند رشد کودکان و ارائه خدمات مشاوره برای والدین کودکان شکاف کام به عهده روانشناس بالینی است علاوه بر این افرادی که به دلیل پیامدهای شکاف کام از مشکلات روانی-اجتماعی رنج می برند می توانند از خدمات مشاوره روانشناسی بهره مند گردند.

ارزیابی های رادیولوژی:

آسیب شناسان گفتار و زبان مسئول ارزیابی های ادراکی در تعیین وجود بد عملکردی های نرمکامی-حلقی می باشد. با کمک ابزارهای رادیولوژی شامل رادیو گرافی، ویدئو فلورسکوپی، می توان برای تعیین میزان مشکلات انسداد دستگاه کامی حلقی شواهد عینی بدست آورد. علاوه براین متخصص گوش و حلق و بینی با ارزیابی نیزوآندوسکوپی برای بررسی دستگاه نرمکامی حلقی کمک کننده می باشد. نتایج ارزیابی های ادراکی و ابزاری برای ارائه مجدد خدمات جراحی ضروری می باشد.

دانشکده علوم توانبخشی

دفتر مطالعات و توسعه آموزش

گروه آموزشی گفتاردرمانی

تهران، میرداماد، میدان مادر، خیابان شاه نظری، خیابان مددکاران.

آسیب شناس گفتار و زبان در ارائه خدمات مورد نیاز نوزادان ، کودکان ، نوجوانان و بزرگسالان با شکافهای لب و کام نقش مهمی ایفا می کند. این خدمات عبارتند از:

مشاوره و آموزش مادر در چگونگی تغذیه شیرخوار دارای شکاف کام، مشاوره و آموزش برای ارتباط بین مادر و کودک در کاهش از هم گسیختگی ارتباطی و رشد بهتر مراحل اولیه پیش زبانی کودک، تشویق والدین به بازیهای صداسازی جهت افزایش فهرست آوایی کودک، آموزش و افزایش آگاهی والدین از تاثیر شکاف کام و جراحی بر رشد گفتار، ارزیابی گفتار و زبان کودک در مراحل مختلف رشد کودک قبل و بعد جراحی ، اقدامات درمانی زودهنگام برای پیشگیری از بروز اختلالات تولیدی جبرانی و حذف جانشینی های حلقی و چاکنایی با آموزش چگونگی استفاده از جریان هوا در تولید همخوانهای دهانی.و اقدامات درمانی زودهنگام برای پیشگیری از تاخیر در رشد زبان ، ارزیابی و درمان اختلالات گفتار و زبان برای کودکان در سنین مختلف ، ارزیابی و درمان اختلالات گفتار در نوجوانان و بزرگسالان .

خدمات ارتودنسی: ساخت پروتزها و مسدود کننده ها برای تغذیه بهتر قبل از جراحی و ساخت پروتز مورد نیاز برای رشد بهتر گفتار بعد از جراحی در صورت نارسایی های نرمکامی حلقی و افزایش وضوح گفتار از اهداف ارتودنسی می باشند .